

Nazif Kocayusufpaşaoğlu

Maliye Bakanlığı'nda yükselme grupları ve klikleri vardır. Üstatlara ya da arkadaşlara dayanmadan yükselme seyrek rastlanan bir olaydır. Ya kurullar, diyeceksiniz... Kurullar, evet. Ama kurullar içinde de grup gerçeği çıkar ortaya.

Nazif Kocayusufpaşaoğlu (KYPO), bence bir başına, yalnız kendi gücüne dayanarak en üst noktalara yükselen ender bürokratlardan biri.

Yeterince güçlü maliye ve iktisat oluşumu dışında, kültür birikimi ve cesaretiyle de kendini kabul ettirdi. Gerçekten Nazif KYPO örneği bir entelektüele, bürokratlar arasında da, saflarında boy gösterdiği AP, DP, DYP gibi partilerin önde gelen üyeleri arasında da pek rastlanmaz. Hele ANAP'ta, hiç... Bundan olacak, hep düşünmüşümdür, Nazif KYPO yukarıda andığım siyasi kuruluşların havasında nasıl soluk alabilmiş, canı nasıl sıkılmamıştır diye.

Bir varsayım ileri sürülür. 27 Mayıs'tan sonra Milli Birlik Komitesi aleyhine sözler söylediği ya da "düşükler"i övdüğü için bir süre Balmumcu'da gözaltına alındığında Nazif KYPO Adalet Partisi'ne yönelmiş. Bu söylentinin doğru olmadığı anlaşılıyor. Çünkü Nazif KYPO daha öğrencilik yıllarında Demokrat Parti'de etkin çalışmalar yapmış.

Son yıllarda siyaset alanında kendine özgü bir yer yaratarak yukarıdaki soruya bir açıklama getirdi. Kendini ayırdı. Gerçek anlamda liberal bir konum yarattı kendine. Nicedir moda-lanan liberal sözcüğü aferizle, salt ticari davranışla bir tutulu-

yor ülkemizde. Kavramdaki özgürlükçü ve demokratik anlam parçası yok sayılıyor. Nazif KYPO aradaki ayrımı en iyi değerlendiren sağ cenah politikacılarının başında geliyor.

Maliye Bakanlığı'nda sadece bir bürokrat değildi. Devlet adamı çizgilerini de taşıyordu altında.

Astını ödüllendirebilir, ama astını ve üstünü rahatça cezalandırabilirdi de.

Üstüne ceza veren tek bürokrat.

Öfkesi, daha doğrusu öfkeleri (çok yönlü ya) olan adam.

Platon devlet adamının niteliklerini sayarken şu dört öğeyi öne çıkarır: Filozofça bir tavır, hız, öfke ve güç... Bunlar yan yana olmalıdır. Sözünü ettiği öfke öğesini açıklayacak bir çıkma da yapmadan edemez Platon: "Devletin bekçiliği" söz konusudur.

Bürokrat Nazif KYPO 1936'da İstanbul'da doğmuş. Ünlü Haşim Paşa'nın küçük torunu. Yalnız Haşim Paşa mı? Çocukluğu Beylerbeyi'nde geçen Nazif KYPO ötelere sadrazamlara, şeyhülislamlara dayanan bir aileden geliyor. Doğuştan, anadan doğma cesur yani. Saint Michel Fransız Koleji'ni ve İÜ İktisat Fakültesi'ni bitirdi. Maliye Müfettişi, Maliye Tetkik Kurulu Üyesi, Bakanlık Müşaviri, Müsteşar Yardımcısı, Hazine Genel Müdürü ve Milletlerarası İktisadi İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri.

Bürokrasinin en yüksek noktalarına yükseldi; yine de, bana sorarsanız, yarım kaldı kariyeri.

İlk bakanlık müşavirliği görevinden (o günlerde bu görev adamakıllı aktif bir posttu) sonra altı bakanla çalıştı; Sadık Tekin Müftüoğlu, Ziya Müezzinoğlu, Prof. Bedri Gürsoy, Deniz Baykal, İsmet Sezgin ve Kaya Erdem. İlk beşiyle uyumlu bir çalışma düzeni tutturana Nazif KYPO'nun Kaya Erdem'le sürtüşmesi, onun kişiliğinin, görev ve sorumluluk anlayışının bir yerine ışık da düşürüyor sanırsındayım. Nazif KYPO gibi kunt tavırlı bir bürokratin öbürleriyle uyumlu ilişkisi o görev ve sorumluluk anlayışının tehlikeye düşmediğini gösterir. Yasalardan aldığı yetkiyi ve gücü herkese karşı ve sonuna kadar elinde tutan bir adam karşısındayızdır.

Kaya Erdem? Kaya Erdem bir bakan gibi değil, Turgut

Özal'ın komiseri gibi devinmekteydi. Özal, Hazine'ye göz koymuştu. Onu Maliye Bakanlığı'ndan mutlak koparacaktı. Bunun ön ve gizli hazırlığına karşı çıkan Nazif KYPO kızağa çekildi. (ve sonra Hazine uçuştı gitti).

İstifa etti. Akbank Yönetim Kurulu Murahhas Üyesi oldu. Bir süre sonra oradan ayrılışının da, Özal'ın banka üzerindeki baskılarının kişisel hedefi olmasının bir sonucu olduğu söylenir.

DYP'ye girdi. Bir ara genel başkan yardımcısı oldu. Cindoruk'un genel başkan olmasından sonra oradan da ayrıldı.

Sürekli başa güreşir.

Son seçimlerde yoklamaları aşamadı.

Yine yalnız. Ama belirsizlik içinde değil. Tavıyla bir başına da olsa var olabiliyor.

Çekinilen adam. Bu da yalnızlığının bir gerekçesidir, diyorum. Bir başka gerekçe de kendine aşırı güvenmesi ve bunu çevresine sezdirmesi. Oysa çekinilecek tek yanı bilgileri. Bir şeye kızsın, gider bir köşede, öğrenmeye karar verdiği beşinci altıncı yabancı dildeki kitabın sayfalarını çevirmeye başlar.

Yalnız.

Parası pulu var. Öyle sanıyorum.

Şemsiyesinin kabzasında kakma kaplan.

4 Eylül 1988